

5. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол.: Гальчинський А., Гець В. та ін. – К.: ЮЦ Держкомстату України, 2004.

Отримано 11.04.2007

УДК 330.101.541

С.Б.ТИМОФІЄВА, С.І.ШТЕФАН, Д.В.ЖИЛЯКОВ

Харківська національна академія міського господарства

ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Розглядаються процеси виявлення оптимальних напрямів і факторів стратегічного розвитку сучасної економічної системи.

Державна економічна політика, як правило, здійснюється шляхом прийняття певного нормативно-правового акта. Важливішою часткою економічної політики виступає регуляторна політика, яка формується під впливом багатьох суспільних чинників та інституціонального тиску. В ідеалі вона має бути близькою до оптимальної або раціональної (так звана «Парето-ефективність»). В Україні формування регуляторної політики зустрічає чимало перешкод і має особливості, тенденції та проблеми.

Найактуальнішою проблемою державної економічної політики є її здатність забезпечити умови стабільного економічного розвитку. Найважливіша складова економічного розвитку – економічне зростання. Тому метою інтенсифікації регуляторних зусиль є максимізація обсягів національного виробництва. Це – єдиний шлях для підвищення рівня споживання матеріальних благ і задоволення постійно зростаючих людських потреб у рамках існуючого технологічного способу виробництва. Безумовно, проблематика економічного розвитку є значно ширшою, однак її вирішення пов'язане з чітким визначенням потенціалу існуючих виробничих можливостей.

Визначена проблема є настільки важливою, що її без перебільшення можна назвати фундаментальною. Підтвердженням тому є історичний розвиток економічної теорії та практики, який у цілому сформував дві альтернативні точки зору щодо місця держави в системі ринкових інститутів – класичну і кейнсіанську. На їх основі розвинулися численні економічні течії, представлені такими видатними вченими, як К.Менгер, О.Бем-Баверк, Ф.Візер, А.Маршалл, В.Ойкен, М.Фрідмен, Є.Домар, Р.Харрод [1] та ін. Сьогодні, коли в результаті глибокого трансформаційного спаду Україна помітно відстала від провідних держав світу, найбільш гостро постала задача оволодіння багатством

економічної думки, різних напрямів та шкіл. У першу чергу це стосується моделей економічного зростання, які являють собою не тільки теоретичний, а і практичний інтерес. Розвиток – це багатомірний процес, який передбачає глибокі зміни у технічній, економічній, соціальній та політичній сферах. Однак різні політичні партії акцентують увагу на одній із сторін економічного розвитку, створюючи модель, реалізація якої визначається не стільки економічними, скільки політичними умовами, які динамічно змінюються. Не можна сказати, що теорія соціально-економічного розвитку зовсім випала з поля зору вітчизняних економістів. Дана проблематика є об'єктом уваги і сучасних українських вчених. Найбільший інтерес викликають дослідження А.Гальчинського, Б.Пасхавера, В.Найдьонова, М.Павловського, С.Корабліна [3, 6] та ін.

Для української економіки і національних інститутів управління надзвичайно важливим і водночас проблематичним є вчасне розпізнавання досягнення суспільним виробництвом потенціального рівня ВВП. Серед природних недоліків ринкової економіки – її висока інертність. Інакше, суб'єкти ринку із значним запізненням реагують на зміну кон'юнктури. Якщо вона погіршується, то негативні наслідки в реальній економіці є набагато сильнішими, ніж ті, які були б при миттєвій реакції ринку. Це означає, що суспільне виробництво, досягнувши потенціального рівня ВВП, не зупиняється, а продовжує зростати, однак за рахунок приросту цін, а не реального випуску товарів і послуг. Такий стан в економічній теорії називають «збурення, або шоки сукупного попиту», а на практиці – «перегрів економіки».

Важливість своєчасного і точного визначення потенціального ВВП зумовлена потребою вибору однієї з двох типів державної регуляторної політики, які за своїми результатами впливу на виробництво є протилежними, – стимулюючої або стримуючої. Відповідальність за прийняття адекватного управлінського рішення важко переоцінити: адже внутрішні механізми економічної системи є настільки тонкими, що найменша помилка, наприклад, передчасне застосування стримуючої політики, може спричинити рецесію та спровокувати кризові рецидиви. Натомість запізнення виллється в істотне зниження ефективності стимулюючих заходів і обернеться інфляційними збитками і збільшенням державного боргу. На цей час зовнішній борг України складає 38,8 млрд. дол. і лише 8,3 млрд. дол. – це прямий борг держави [5, 7]. Слід зазначити, що за останні 5 років у національній макросистемі відбулися зміни, результатом яких стало формування нової структури економіки. Системні перетворення перейшли в нову якість, внаслідок чого Україна увійшла в завершальну стадію переговорного процесу

між Україною та СОТ щодо її майбутнього членства в цій організації, надання Єврокомісією де-факто Україні статусу країни з ринковою економікою.

В Україні широко використовується елемент управління, пов'язаний із запровадженням системи індикаторів, які відбивають процес нагромадження якісних змін у національній економіці. Наприклад, у Стратегії економічного і соціального розвитку України передбачено, що протягом 2004-2015 рр. суттєво поліпшиться якість та підвищиться ефективність економічного зростання на основі високих темпів технологічного оновлення. Для характеристики якісних змін у національній економіці застосовано такі показники, як динаміка ВВП, інноваційне відтворення основних фондів тощо. Систему цих показників можна було б розширити і деталізувати [3].

Одним з найскладніших питань формування механізму управління якістю розвитку національної економіки є визначення його кількісної і якісної складових. Наразі вже розроблено методики виміру впливу технічного прогресу на економіку (наприклад, за допомогою виробничих функцій), що певним чином характеризують приріст якісних змін.

Якісні складові економічного зростання в Україні викликані різними чинниками, що справляють безпосередній вплив на пропорції обміну вітчизняних товарів і послуг на зовнішньому ринку. Серед цих чинників доцільно розглянути такі:

- зростання нецінової конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на зовнішньому ринку завдяки підвищенню рівня їхніх якісних характеристик. Це зростання є наслідком збільшення обсягів використання у національній економіці таких нематеріальних ресурсів, як знання, інформація, нові технології та ін.;

- зростання цінової конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на зовнішньому ринку, спричинене сприятливою кон'юнктурою. За цієї умови поліпшення вартісних пропорцій обміну, як правило, виникає у результаті обмеженої пропозиції окремої групи товарів або послуг на світових ринках і має тимчасовий характер. Найчастіше це відбувається на ринках первинних речовинно-енергетичних ресурсів – нафти, газу, металу тощо. Тимчасове поліпшення пропозицій обміну може виникнути також внаслідок певних коливань обмінного курсу національних валют, які є засобом розрахунку в міжнародних платежах.

Детальний аналіз впливу цих чинників на економічне зростання у 2000-2004 рр. дає змогу пояснити динаміку зміни показника якісної складової розвитку економіки України. У даному плані найцікавішим є

2003 р., коли показник якісної складової економічного зростання досяг максимальної величини – 13,1% [4].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що у системі державного регулювання економіки найважливішими інструментами впливу є засоби, направлені на досягнення умов повної зайнятості, ефективного використання наявних ресурсів; засоби бюджетно-податкової політики тощо. Її важливішими функціями є забезпечення раціонального функціонування транспортної системи; реформування системи загальнодержавних інститутів (податкової системи, зв'язку, інформатики, освіти, вирішення соціальних проблем); організація природоохоронної діяльності; організація єдиного економічного простору і забезпечення умов стабільного функціонування національного ринку; відстоювання економічних інтересів у світовому господарстві.

Метою такого комплексного господарського регулювання є забезпечення системної діяльності та раціональної організації економічних зв'язків. Проблему еволюції господарського регулювання можна вирішити на основі здобутих знань і узагальнень, що випливають з досвіду практичної господарської діяльності. Корисний досвід впровадження регуляторної реформи міститься у Програмі регуляторної реформи (ПРР), що була відносно самостійною частиною великого проекту БІЗПРО, який, у свою чергу, започатковано з метою довгострокової підтримки економічного розвитку України шляхом сприяння розвитку малого та середнього підприємництва. Метою ПРР було стимулювання утвердження регуляторної реформи в регіонах за допомогою спеціальної системи взаємодії, яка передбачала безпосереднє залучення до процесу регуляторної діяльності не лише представників влади, але й громадських організацій і підприємців. У відібраних областях діяли регіональні ПРР, адміністровані громадськими організаціями. На початковому етапі ПРР діяла в обласних центрах та малих містах Вінницької, Волинської, Івано-Франківської, Львівської, Харківської, Хмельницької та Херсонської областей. Пізніше, коли позитивні результати діяльності ПРР не викликали сумніву, а зацікавленість регіонів у ній зростала, перелік областей було значно розширено. Впровадження нових засад здійснення державної регуляторної політики сприяло формуванню бізнес-середовища, а внаслідок – активізації підприємницької діяльності. У містах, де діяла ПРР, суттєво зросли зовнішні інвестиції (приріст 23-67%), активізувалося підприємницьке життя, поліпшилось використання комунальної власності. Результатом цього стало зростання надходжень до бюджету та позитивна оцінка населенням регуляторної діяльності [2].

Отже, вирішення найгостріших проблем державного регулювання

економіки потребує злагодженої роботи всіх гілок влади, чіткої реалізації стратегічної задачі по досягненню економічного зростання України.

- 1.Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм. Т.2. – М.,1992. – 215 с.
- 2.Вибрані резюме результатів соціологічних досліджень ефективності НПА (грудень 2002 р. – лютий 2003 р.). – К.: БІЗПРО, 2003. – 70 с.
- 3.Гальчинський А.С., Геєць В.М. та ін. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 - 2015 роки). Шляхом європейської інтеграції. – К., 2004. – 75 с.
- 4.Крючкова І.В., Шинкаренко Т.П., Кузнецова Л.І., Богдан І.В. Макроекономічна ситуація в Україні // Економіка і прогнозування. – 2004. – №1. – С.66.
- 5.Онишко С. Оцінка якості зростання економіки України // Проблеми науки. – 2003. – №5. – С.10.
- 6.Мир живет взаимы // Аргументы и факты в Украине. – 2006. – №20. – С.10.
- 7.Петкова Л. Концептуальні засади оцінки та прогнозу нової якості економічного зростання України // Регіональна економіка – 2005. – №2. – С.50.

Отримано 14.03.2007

УДК 693.814.25 : 791.002.237

В.И.ТОРКАТЮК, д-р техн. наук, А.П.ДЕНИСЕНКО
Харьковская национальная академия городского хозяйства

ФОРМИРОВАНИЕ ПАРАМЕТРОВ ОРГАНИЗАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ ПО ПОВЫШЕНИЮ ЭФФЕКТИВНОСТИ СВАРОЧНЫХ СОЕДИНЕНИЙ

Рассматриваются особенности комплексной схемы формирования организационно-технологических решений по повышению эффективности сварочных соединений и их влияние на поточность монтажа и реализацию средств комплексной механизации и автоматизации производственных процессов и, как следствие, на надежность возведения объектов капитального строительства.

Актуальность данной работы обусловлена тем, что сварочные соединения в строительстве, особенно в многоэтажном каркасном [1, 2], все больше применяются и в ряде случаев находятся на критическом пути возведения этих объектов. Многоэтажное каркасное строительство представляет собой сложные пространственные стержневые системы с включением в них площадных и объемных элементов из сборного и монолитного железобетона или металлических решетчатых систем и исползуется почти во всех отраслях народного хозяйства. Такая конструктивная сложность многоэтажных каркасных сооружений вызывает значительные трудности в выборе эффективных организационно-технологических решений и решений прочности, относительно их возведения с сохранением заданных параметров качества. Организационно-технологические параметры и параметры прочности взаимосвяза-